

Zaujímavosť okoli:

Rezervácia "Przelom Jasiółki", Cergowa hora. Pustovňa Sv. Jána z Dukly. V meste Dukla je možnosť vidieť Historické museum - Palác, Židovský cintorín a ruiny synagógy, zámok rodiny Mniszech, barokový farský kostol a rádový kostol a kláštor. Údolie smrti Dukly - bojisko a vojenský cintorín z I. a II. svetovej vojny, vojenský cintorín v Barwinku. Drevené budovy v Jaslskách, historické ortodoxné kostoly v obci Wola Nizana, Tylawa a Daliova.

Informácie:

**Turistické informačné centrum v Dukle,
38-450 Dukla, Trakt Węgierski 5a, budova
A, Múzeum - Palác rodiny Mniszech,
tel./fax: (48) 013 43 314 85
e-mail: kamides@wp.pl**

Other Places of Interest:

Reserve "Przelom Jasiółki", Cergowa Mount, St. John of Dukla hermitage, Town Dukla offers: Historical Museum - Palace, jewish cemetery and ruins of synagogue, castle of Mniszech family, baroque parish church and church of Observants with monastery. Death Valley of Dukla - a battle field and military cemeteries from I and II World War, military cemetery in Barwinek. Wooden buildings in Jaśliska, historic orthodox churches in Wola Nizana, Tylawa and Daliowa.

Informácie:

**The Tourist Information Centre in Dukla
38-450 Dukla Trakt Węgierski 5a str.
Annexe A, the Museum - Palace of the
Mniszech Family
tel/fax: (48) 013 43 314 85
e-mail: kamides@wp.pl**

MARKOWA

Obec Markowa, v 20. storočí známa viacerými spoločenskými a kultúrnymi podujatiami, je dnes vyhľadávaná najmä pre jej

zachovalé unikátne roľnícke usadlosti s tzv. ryнком. Domy v Markowej reprezentujú v regióne unikátny stavebný štýl. Objekty sú obkolesené stĺpami, ktoré odľahčujú steny pri udržaní vysokej valbovej slamenej strechy. V roku 1985 bolo z iniciatívy miestnych obyvateľov v jednom z nich zriadené múzeum s vyše 1000 exponátmi, prezentujúcimi život v obci. V ňom je možné nielen spoznať miestnu históriu, ale tiež ochutnať chlieb upečený v špeciálnej peci a z múky namletej v storočnom veternom mlyne alebo na mlynčeku.

MARKOWA

Markowa, famous in the 20th century for many social and cultural initiatives, is currently renowned mostly for the surviving unique peasants' farmsteads with the so-called rynek. The houses in Markowa exemplify a building technique rare in the region, whereby the house is tightly surrounded with poles which, relieving the walls, support a high, thatched, four-pitched roof. In 1985 in one of the farmsteads in Markowa, on the initiative of the local people, a museum was opened, which at present stores over a thousand exhibits showing the life of old village. Visiting that museum one can not only learn about the history, but also taste the bread baked in a special bread oven and grind flour in a hundred-year-old windmill or a quern.

CZUDEC

Kedysi mesto, dnes veľká obec pýšiaci sa 700-ročnou histórou. Jej historickú krásu zachycuje zachovalý pôdorys obce s centrálnou umiestneným námestím s trhoviskom. Popri mnohých zachovalých architektonických objektoch tam môžeme nájsť aj unikátne drevené fasády trhoviska z druhej polovice 19. storočia. Námestie tvoria drevené zrubové domy, umiestnené hrebeňovito. Zo strany námestia majú strechy široké malebné odkvap. V súčasnosti si tieto unikátne remeselnícke domy ojedinelé v celom Podkarpatsku.

CZUDEC

Czudec - once a town, now a big village, boasts over seven centuries of history. What remains of the past splendour of Czudec is its well-preserved layout with a centrally placed market square. One of its attractions, apart from the many surviving monuments of architecture, is the unique wooden market square frontage from the 2nd half of the 19th century. Horizontal-log houses creating the frontage are placed in the ridge layout, and the roofs off the market square form broad picturesque eaves. Today they are a relic of the old craftsmen's houses, unique for the whole Podkarpacie province.

Zaujímavosti v okolí sídiel Markowa a Czudec:

Zámok z 19. st. v Jasionke, historické centrum v Rzešowe, Zámok v Lancute, drevený kostolík z 18. storočia v sídle Koprzywnica.

Informácie:

Turisticko informačné centrum

Columbus, ul. Matejki 10,

Tel.: ++48 (017) 8508060, 8622555,

www: epodkarpacie.com

Other Places of Interest of the Markowa and Czudec:

Manor house from 19th Century in Jasionka, historic centre of Rzesow, manor house in Lancut, the 18th-c. wooden church in Koprzywnica.

Information:

Tourist Information Centre Columbus,

ul. Matejki Street 10,

Phone.: ++48 (017) 8508060, 8622555,

www: epodkarpacie.co

MRZYGLÓD

V centre obce, založenej v roku 1425, sa nachádza rozsiahle obdĺžnikové trhovisko, obkolesené hustou drevenou zástavbou. Vzniklo výstavbou drevených zrubových domov na úzkych parcelách, v prevažnej miere pochádzajúcich z konca 19. a začiatku 20. storočia, kedy došlo ku komplet-

nej prestavbe obce po veľkom požari. Dnes Mrzyglód predstavuje živé etnografické múzeum s významnou výchovnou a turistickou hodnotou.

MRZYGLÓD

The centre of the village founded in 1425 covers a large rectangular area of the marketplace densely packed with wooden buildings. This development, erected in the horizontal-log technique in narrow plots comes for the most part from the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, when Mrzyglód was reconstructed after the great fires. Today this village is a unique live open-air ethnographical museum of exceptional educational and tourist values.

Zaujímavosti v okolí:

Pútnické centrum a Františkánsky kláštor zo 17. -18.st. v sídle Kalwaria Paclawska, opevnený pravoslávny kostol v sídle Posada Rybotycka, historická poľnohospodárska usadlosť v sídle Gwoźnica Górna, prístenná kaplnka Sv. Krištofa v Babici, staré mesto a etnografické múzeum v Sanoku, drevený kostol z 15.st. v Blizne /je na zozname UNESCO/, drevené ortodoxné kostoly na takzv. Ceste ikon, Bieščadský národný park.

Informácie:

Turistické informačné centrum Albatros, Ofiar Katynia 26, 37700 Przemysl

**Tel.: (48) 016 6780870,
www.epodkarpacie.pl**

Other Places of Interest:

The pilgrimage centre in Kalwaria Paclawska with the Franciscan monastery from the 17th-18th cc. Orthodox church in Posada Rybotycka, the historical farmstead in Gwoźnica Górna, St. Christopherr's roadshrine in Babice, the Old Town and the ethnographical museum of folk architecture in Sanok, the 15th-c. wooden church in Blizne (UNESCO world heritage listed building), wooden Orthodox churches on the so-called Icon Route, the Bieszczady National Park.

Information:

**Tourist Information Centre Albatros, Ofiar Katynia 26, 37700 Przemysl
Phone: (48) 016 6780870,
www.epodkarpacie.pl**

DĘBOWIEC

Debowiec je vzdialený 7 kilometrov južne od Jasla. Jednou z aktivít Rímsko-katolíckej cirvi bolo vždy aj prevádzkovanie útočísk pre chudobných a chorých ľudí, vyhostených vlastnou rodinou. Príbytky alebo nemocnice pre chudobných existovali takmer na každej poľskej farnosti od stredoveku do Druhej svetovej vojny. Jeden z najzaujímavejších objektov tohoto druhu sa zachoval v obci De-

bowiec. Zrubový dom zo 4. štvrtiny 19. storočia je dodnes vo veľmi dobrom technickom stave.

DĘBOWIEC

Dębowiec, situated 7 km south of Jasło. Part of the activity of the Roman Catholic church has always been running shelters for the poor and sick rejected by their families. Homes or hospitals for the poor existed in almost all parishes in Poland from the Middle Ages until the Second World War. One of the most interesting objects of that kind has survived in Dębowiec. A log cabin building from the fourth quarter of the 19th century, is very well preserved.

Zaujímavosti v okolí:

Zámok Kamenec v Odrzykone z 15. storočia. Starobylé mesto Krosno z historickým trhovým námestím, Biskupský palác, Podkarpatské múzeum, diecézna katedrála v gotickom štýle, kostol a kláštor Kapucínskeho rádu, mestské opevnenie a iné múzeá.

Informácie:

Kultúrno-turisticko informačné centrum,
Rynek 5 str. 38-400 Krosno,
Tel/fax: (48) 013 432 77 07
e-mail: pikt@muzeumrzemiosla.pl
info@muzeumrzemiosla.pl

Other Places of Interest:

Castle of Kamieniec in Odrzykoń from the XV Century. A historic town of Krosno with its historical square market, The Bishop Palace, Podkarpacie Museum, a parish church with gothic walls, a church and a monastery of the Capuchin order, a town fortifications and museums.

Information:

The Culture-Tourist Information Centre,
Rynek 5 str. 38-400 Krosno,
Tel/fax: (48) 013 432 77 07
e-mail: pikt@muzeumrzemiosla.pl
info@muzeumrzemiosla.pl

GWOŹNICA GÓRNA

Táto malebná obec ešte pred niekoľkými desaťročiami pozostávala výlučne z drevených zrubových roľníckych domov, rozprášených po úbočí hôr. Dôkazom tejto minulosti je dokonale zachovalá usadlosť z druhej polovice 19. storočia, predstavujúca spôsob výstavby, typický pre celú Dynowskú planinu. Na tomto gazdovstve, kedysi patriacom bohatému roľníkovi Antoniovi Bedzinskému, bolo v roku 1970 zriadené múzeum významného poľského básnika 20. storočia, Juliana Przyboša, ktorý odtiaľ pochádza.

GWOŹNICA GÓRNA

Gwoźnica Górna, a picturesquely situated village only several decades ago consisted almost wholly of wooden horizontal-log peasants' farmsteads situated on hill slopes. A relic of the past is the perfectly preserved peasants' farmstead from the 2nd half of the 19th century, representative of the architecture of the whole Dynów Plateau. This farmstead, once belonging to a rich peasant Antoni Będziński, in the 1970s was converted into the museum of the distinguished 20th-c. Polish poet Julian Przyboś, who came from this area.

BLIZNE

V strede obce stál pred polovicou 15.storočia drevený farský kostol s rozsiahlym presbytériom, postupne rozšírený o obytnú a poľnohospodársku časť. Tento komplex bol postupom času mnohokrát prestavaný a modernizovaný až do súčasnej podoby zo začiatku 19. storočia. Aj napriek úbytku z pôvodnej veľkoleposti, je jediný, ktorý sa v tejto časti Poľska zachoval. Nachádza sa tu centrálnne umiestnený farský kostol a presbytérium zo začiatku 19.storočia, postaveným z kameňa a tehál, umiestneným vedľa pôvodného z roku 1699. Do komplexu patrí aj stará farská škola (neskôr bydlisko organistu) z polovice 19.storočia a poľnohospodárske budovy, zahrňujúce tzv. Lamus (druh skladu) s kočiarnou a stajňou. Presbyteriálne budovy, z ktorých niektoré sú súčasťou múzea, zobrazujúceho históriu

vidieckeho života a kultúry, zahrňujú aj najväčšiu turistickú atrakciu v obci. ňou je drevený kostol Všetkých Svätých z 15.storočia (od roku 2003 zapísaný do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva, UNESCO).

BLIZNE

Before mid-15th century in the centre of the village there stood a wooden parish church with extensive presbytery development of residential and farming nature. In the course of time that building complex was often converted and modernized to take its final shape in the early 19th century. Despite losing its primary significance, that complex is the only one in this part of Poland to have survived. It consists of a centrally placed parish church, a stone and brick early-19th-c. presbytery, situated next to the old one from 1699, an old parish school (later organist's house) from mid-19th century, and farm buildings comprising the so-called lamus (a kind of storehouse) with a coach house, and a barn. The presbytery buildings, some of which house a parish museum illustrating rural life and culture throughout the ages, complement the greatest tourist attraction in the village, which is the wooden, All Saints Church from 15th Century (since 2003 on the UNESCO World Cultural Heritage list).

PRUCHNIK

Vznik mesta Pruchnik, vzdialeného 20 kilometrov západne od mesta Przemysl, sa datuje do 14.storočia. Vtedy vzniklo aj jeho dodnes zachované urbanistické členenie s centrálne umiestneným námestím s trhoviskom. Na námestí a v jeho tesnej blízkosti sa zachovalo vyše 40 zrubových domov s charakteristickými arkádami na prednej strane a s vysokými šindľovými strechami. Najstaršie z chránených objektov pochádzajú z konca 18.storočia, avšak väčšina si zachovala tvar z prestavby v 19.storočí. Stále obývané a udržiavané poskytujú nezvyčajné svedectvo o postupe rozvoja sídla a identite miestnych obyvateľov. Komplex drevených budov v centre mestečka Pruchnik je príkladom typického rozvoja malých miest, kedysi rozšírených v provinčných ochodno-remeselných centrách starého Poľska.

PRUCHNIK

The origins of the town of Pruchnik situated 20 km west of Przemysl date back to the 14th century. It was also then that the surviving regular urban layout with the centrally placed large market square was established. In the market square and its vicinity over 40 log cabin houses have survived, with characteristic arcades at the front, covered with high shingled roofs. The oldest of the preserved houses come from the late 18th century, but the majority of them were erected in the present shape in the 19th century. Still

inhabited and utilized, they provide unusual evidence of continuity of settlement and local identity of the people of Pruchnik. The complex of wooden buildings in the centre of Pruchnik is today a quite unique example of typical small-town development, once widespread in provincial trade-and-craft centres in old Poland.

BABICE

Obec je typickou usadlosťou niekdajšieho historického Premyslovského územia, charakteristického rôznorodým prepojením náboženstiev a kultúr. Popri ceste vedúcej do Przemysla sa nachádza malá prístenná kaplnka. V minulosti viedla cez Babice dôležitá obchodná cesta z Malopolska a Uhorska do Podkarpatskej Rusi, čo viedlo k rozvoju neďalekých usadlosí. Podľa dávnych tradícií sa popri cestách, najmä na nebezpečných miestach a na dôležitých križovatkách, stavali kaplnky, aby pomohli pocestným k šťastnému návratu domov. Časom sa stali charak-

teristickou črtou poľských obcí a malých miest. Kaplnka v Babiciach, venovaná Svätému Krištofovi (patrón pocestných) je jednou z najstarších a najzachovalejších v kraji. Bola postávaná v roku 1794 ako súčasť miestnej fary.

BABICE

The village is a settlement, typical of the historic Przemysł land, characterized by a variety of merging religions and cultures. A small roadshrine situated at the road leading towards Przemysł. In the past an important trade route crossed Babice leading from Little Poland (Małopolska) and Hungary to Ruthenia, determining the development of the nearby settlements. According to the immemorial tradition, shrines had always been put up at roads, especially in dangerous places and at crossroads, for the travellers' safe return home. With time they became a very characteristic element of Polish landscape, especially in villages and small towns. The shrine in Babice dedicated to St Christopher (patron saint of travellers) is among the oldest and best-preserved in the region. It was built in 1794, on completion of the local parish church.

Zaujímavosti v okolí pre obce Gwoźnica Górna, Blizne, Pruchnik a Babice:

Historické mesto Przemysł s opevnením, arborétum v Bolestraszyce, pútnické centrum a Františkánsky kláštor zo 17. -18.st. v sídle Kalwaria Paclawska, opevnený pravoslávny kostol v sídle Posada Rybotycka, hrad v Krasiczine, živý skanzen v sídle Mrzyglód, Bieščadský národný park.

Informácie:

**Turistické informačné centrum Albatros,
Ofiar Katynia 26, 37700 Przemysl
tel.: (48) 016 6780870
www.epodkarpacie.pl**

Other Places of Interest for Gwoźnica Górna, Blizne, Pruchnik and Babice:

The Old Town in Przemysł with the fortifications of the Austrian "Fortress of Przemysł", the arboretum in Bolestraszyce, the pilgrimage centre in Kalwaria Paclawska with the Franciscan monastery from the 17th-18th cc. Orthodox church in Posada Rybotycka, castle in Krasiczin, the live open air ethnographic museum in Mrzyglód, the Bieszczady National Park

Information:

**Tourist Information Centre Albatros,
Ofiar Katynia 26, 37700 Przemysl
Phone: (48) 016 6780870
www.epodkarpacie.pl**

RUMUNSKO ROMANIA

Tvorba sídiel v Rumunsku bola silne ovplyvnená životnou úrovňou, prostredím a klímou. V rumunských obciach obytné domy, stodoly, kostoly, diela ľudových tvorcov a technické diela sú svedectvom dosiahnutej technickej a umeleckej úrovne ľudovej architektúry. Jednou so zaujímavých foriem je duchovná kultúra vidieckej architektúry takzv. "architektúra vytvorená bez architekta". Je charakterizovaná stálym prepojením s prírodou, na logických princípoch, založených na dôvtipnom riešení technických problémov, na estetickom vzhľade, opierajúcom sa o malebnosť, asymetriu a hojnosť ornamentu a farby.

Diela ľudovej architektúry od obytných domov, stodôl až po kostoly využívajú krehké materiály ako je drevo, hlina, slama a trstina. Všetky slúžili pre mnohé generácie na tvorbu prístreškov. Dnes sú zachovalé

a rekonštruované. Zrodená medzi ľuďom, ktorý ju vytváral, ľudová architektúra a ľudové umenie obsahujú prvky, ktorých pôvod môžeme nájsť za pomoci archeologických výskumov z obdobia doby kamennej, bronzovej, železnej a z obdobia Dákov. Tvar, materiálová skladba a technika výroby objektov sa dodnes zachovala v odizolovaných regiónoch a pripomína nám obydlia Dákov, ktoré sú vyobrazené na Trajánovom stĺpe v Ríme.

The creation of the villages in Romania was strongly influenced by the living standard, the environment and the climate. In the Romanian villages the houses, barns, churches, artisans' workshops and technical equipments are a testimony to the technical and artistic level that the rural architecture achieved. One of the most interesting forms

